

Ce este Basmul Cult

Este naratiunea fantastica, supranaturala, semnata de un autor cu stiinta de carte. Exemplu: Povestea lui Harap-Alb, de Ion Creanga, Fat-Frumos din lacrima, de Mihai Eminescu, Zana Zorilor, de Ioan Slavici. Alti autori care au scris basme culte: I.L. Caragiale, Barbu stefanescu Delavrancea, Ion Pop Reteganu, C. Radulescu Codin.

Ca structura, basmul cult, desi este o creatie originala, nu se indeparteaza esential de modelul folcloric. Vom intalni si in aceste creatii o situatie initiala, urmata de-o parte pregatitoare, punctul de ivire a intrigii, aparitia unor ajutoare, continuarea actiunii, punctul culminant si deznodamantul. Tocmai de aceea diferentele trebuie cautate in modul specific in care autorul cult reuseste sa prelucreze un material existent. De exemplu, in Povestea lui Harap-Alb, sunt de factura populara:

inceputul si sfarsitul basmului, aparitia Sfintei Duminici - care-l sfatuieste pe craiul cel mic -, proba focului - prin care este ales calul cel mai vrednic din herghelie -, alaiul furnicilor, roiul albinelor; apa vie, apa moarta etc. Sunt de factura culta: titlul Povestea lui Harap-Alb (antitetic; oximoron), lupta dintre bine si rau, dintre intuneric si lumina. Personajele: Setila, Flamanzila, Gerila reprezinta stari omenesti personificate; Ochila, Pasari-Lati-Lungila - eroi fantastici, folositori intr-o anumita etapa a naratiunii.

Nota: Faceti deosebirea dintre basme si povestirile sau nuvelele fantastice: in basm, predomina evenimentele si personajele supranaturale, dupa libera fantezie a povestitorului, pe cand in povestirea sau nuvela fantastica se pleaca de la un mit, o credinta populara, iesindu-se in mod limitat din cadrul real, unde se revine, iar in final, uneori, este explicata necesitatea fantasticului, reintorcandu-se la real (Lostrita, de Vasile Voiculescu, Sarmanul Dionis, de Mihai Eminescu).

A se comenta termenul din titlul Povestea iui Arap Alb, sugerandu-se ca personajul principal nu face nimic eroic, supranatural, ci este sfatuit de Sfanta Duminica si cal, ajutat de alte personaje, invatand din greselile anterioare - o naratiune de initiere; paralela intre Harap-Alb, Gheorghita, din Baltagul, de Mihail Sadoveanu, Trica, din romanul Mara, de Ioan Slavici.